

בימים אלו עת צרה וצוקה לעם ישראל היושב בציון. ונוסף צרה לרבים שנאלצים לשהות במקומות שונים בארצות העמים. וזה ללא תוכנית מסודרת מראש. והם שואלים כיצד הם יכולים להסתדר בארצות העמים אם מיני מאכל ומשתה.

הדברים נכתבו כדי לעורר את האנשים, להלכה למעשה יש להתיעץ עם מורה הוראה מובהק.

סוגי מזון המותרים לקניה בחו"ל

- א. חשוב לדעת שיש דברים שניתן לקנות באופן חופשי בחו"ל גם מהגויים, פירות (אין חשש ערלה בסתם פירות בחו"ל) וירקות [לא ירקות עלים] (אם זה לא הגיע מארץ ישראל, תמרים מארץ ישראל נפוץ מאד, אבל גם עוד דברים)
- ב. מותר לקנות לכתחילה - אורז, סוכר, קמח, (בחו"ד שיון) מלח, כל סוגי הקטניות (להוציא עדשים אדומות), סוגי הפסטה רגילים [לא פסטה ביצים, או עם טעמים] (רוב ימות השנה), סוגי שמן זית טובים, קפה רגיל, תה רגיל.
- ג. בשעת הצורך אפשר - תבלינים פשוטים [מחברות גדולות], אטריות אורז, שימורי עגבניות בעיקר מהבאים מחו"ל. ירקות קפואים, שעועית ירוקה/צהובה, אפונה, ויש המתירים גם תירס.
- ד. **אגוזים שקדים וכו'** - לא קלויים מותר לכתחילה.
- ה. **דגים** - כל דג שרואה שיש לו סימני טהרה (קשקשים) מותר באכילה גם אם אינו מכיר את מין הדג. אבל חובה לוודא שאין בדג מסוג זה - בעיות של תולעים. וכן, אין לקנות בחנות דגים החתוכים בסכין של הגוי.
- ו. בשעת הצורך, יביא סכין משלו ויבקש בחנות שישתמשו רק בסכין הזה. על כן דגים טריים כגון סלמון [יש להצטייד בסכין כשרה ולבקש שיחתכו את זה]. דגים קפואים רק עם עור ושנראים סימני טהרה. אי אפשר להסתמך על הכיתוב על גבי האריזה
- ז. **ביצים** - ביצים שהם ביצי תרנגול [יש עדות של הגוי] והם חד וכד (דהינו צד אחד עגול וצד שני מחודד, גם במקצת) מותרים לתחילה באכילה.
- ח. **שתייה** - מים וסודה רגילים, ניתן לשתות ללא כשרות. מיצי פירות 100 אחוז כגון מיץ תפוזים וכדומה - מקובל באירופה שאפשר לשתות אותם (יש לבדוק ברכיבים שהמוצר אינו מכיל תמציות וכדומה). כמובן שאין ניתן לשתות מיץ המכיל ענבים.
- ט. **שתייה קלה מוגזת**, ישנם סוגים רבים של שתייה מוגזת בכל מדינה ומדינה. ברשימות המפורסמות על ידי רבני הקהילות, ישנם סוגי משקאות כשרים שנבדקו על ידי הקהילות.
- י. **פת פלטר (פת של גוי)** - ישנם מדינות שיהודי המקום אוכלים מיני לחמים שידוע להם שלא נכנס בהם שום חומרים אסורים. ויש לברר את זה היטב אצל רבני המקום, ולא להסתמך על שמועות. דין פת פלטר [פת של נחתום נוכרי] בשעת הדחק - זו שאלה הנשאלת פעמים רבות על ידי עוברי דרכים שנקלעו שלא מרצונם למקומות שונים בעולם ללא תכנון מוקדם. ומה יעשו כאשר הנה מגיעה שבת קודש, ואין בידם לחם משנה לאכול בשב"ק. ושאלתם בפיהם מה הם כן יכולים לעשות. והדבר היחיד שאנחנו מציעים להם זה לחפש מאפיית פיתות, שאופים בה פיתות בלבד, וזאת בגלל שבפיתות לא מכניסים חומרים נוספים מלבד מים, שמרים ולעיתים גם שמן צמחי. ובנוסף שבתנור פיתה אופים רק פיתות אין חשש על הכלים.
- יא. **חשוב לדעת** שכאשר הוא קונה פיתות אלו, אין צורך לצמצם באכילה רק את הנדרש לו לכזית אלא יכול לאכול כרגיל. וכן כתב מו"ר מרן הגאב"ד רבי מרדכי גרוס שליט"א בספר תורת הדרך [סימן כ"א סעיף לד] כשאינו יכול לאפות בעצמו אם אין בהילוך של שמונה עשרה דקות מאפיה של פת ישראל מותר לאכול פת פלטר עכו"ם. וכו' באופן שמותר לו לאכול אין צריך לצמצם באכילתו.

ט. **פיתות רגילות** - אין בהם חשש כשרות מעבר לדין פת פלטר. וכשאינו לו פת אחרת מותר לכתחילה כאשר יש צורך גדול בכך.

י. ישנם מדינות שהקהילות השונות מפרסמות רשימות של מוצרים שגם כשהם ללא כשרות ניתן לאוכלם. יש לדעת שלא תמיד ניתן לסמוך על רשימות אלו.

סוגי אוכל האסורים תמיד

יא. **לחם ולחמניות** - רבים מסוגים אלו מכילים איסורים גמורים בעיקר באירופה (מקום שרוב הציבור שאינו יכול לחזור לארץ ישראל נמצא כעת) ועל כן אם לא נבדק היטב שבמקום האפיה הזה אין בו איסורים, אסור מעיקר הדין לאכול את כל סוגי הלחמים והלחמניות וכדומה.

יב. **עוגות וכל מיני מאפה** - בחששות כשרות גמורות: ג'לטין מהחי, יין נסך, חלב עכו"ם, תולעים. על כן אין כל אפשרות לאכול עוגות, ומיני מאפים ממולאים, שאין עליהם כשרות מתאימה

יג. **שימורים** - רובם מכילים איסורים או בישולי עכו"ם

יד. **וקונפיטורות** - חלקם הגדול מכילים יין נסך ממש.

טו. **חלב עכו"ם** - גם עבור אלו המסתמכים על המתירים, יש לדעת שכל ההיתר הוא רק במדינות אשר בהם הפיקוח הממשלתי הוא אמיתי. ויותר מזה:

טז. **גבינות** - אין היתר כלל לאכול גבינות, מאחר שגבינות נאסרו בגזירה. (בנוסף, חלק מהגבינות אסורים באיסורי דאורייתא, מאחר שהן מכילות חומרים מהחי שאינם מתבטלים).

יז. **חלב לתינוקות** - בשעת הצורך יש לעשות שאלת חכם.

יח. ישנם סוגי מאכלים בחו"ל (כגון גלידות, שוקולד, מיני מאפה, חטיפים ועוד) אשר רבים טועים בהם, וחושבים שמכיוון ש**אותו מותג מיוצר בארץ ישראל** בכשרות, אז כנראה גם באירופה זה כשר. זו טעות נפוצה מאד גם אצל יראי השם.

יט. **אפילו אוכל המבושל במקום הנחשב טבעוני וצמחוני**, אם אינו תחת כשרות מהודרת - אין לאוכלו. מכמה סיבות, יין נסך, בישולי עכו"ם, תולעים, ועוד. שמצויות כמעט בכל תבשיל שמתבשל שם.

כ. גם **בביצים** מבושלות יש דין בישולי עכו"ם, וכך נפסק בשולחן ערוך (יו"ד סי' קי"ג סי"ד) שביצה אסורה בבישולי נכרים.

הכשרים

א. הכשרויות בחו"ל מתחלקות לשניים: כשרויות כלליות, וכשרויות מקומיות.

ב. **כשרות כלליות** - ישנן ועדות כשרות אשר נותנות כשרות בכל העולם. חלקם ברמה גבוהה מאד, חלקם - נמוכות מאד. ורובם באמצע. יש לברר היטב לפני שצורכים מוצרים המוכשרים על ידי הכשרויות השונות.

ג. **כשרויות מקומיות** - בדרך כלל, מדובר ברבני הקהילות השונים, ולעיתים קרובות מדובר במנהל מוסד או ברב בית הכנסת, הנותנים כשרות לדבר הקרוב אליהם. ישנם רבני קהילות אשר רמת הכשרות בקהילתם גבוהה מאד. אולם בחלקם, רמת הכשרות נמוכה מאד, ובעיקר מדובר בכשרות שניתנה ע"י רבני קהילות שדרישת הכשרות של קהילתם אינה גבוהה במיוחד.

ד. **מסעדות** - ישנם מסעדות ברמת כשרות טובה מאד. מסעדות אלו מקפידות על רמת הבשר והעופות שמשמשים בהם, וכן"ל בהמוצרים האחרים, ובעיקר על נושא התולעים (חסה, כרוב, וכיו"ב: כנ"ל, גם השימוש באצות ים מחייב בדיקה יסודית על ידי משגיח שלמד את הנושא). וישנם מרבני קהילות שאינם יודעים כשרות - מהי... וממילא גם המסעדה בכשרות קהילה כזו תהיה ברמה נמוכה מאד.

ה. נושא **השחיטה** פרוץ ביותר בארץ ישראל ובעולם כולו. אולם, אם בארץ ישראל, יודע כל יהודי ירא שמים לחפש עופות ובשר בכשרות מהודרת, הרי שכאשר מגיעים למדינות אחרות - לא ברור לאורח איזו היא שחיטה מהודרת.

ו. כנ"ל גם **מוצרי חלב וגבינה**. חלק ניכר ממוצרי החלב המשווקים כבשרים באירופה - רמת הכשרות שלהם אינה מספקת כלל. ומצינו גם גבינות האסורות מדאורייתא כשהן נושאות חותמת וכיתוב "חלב ישראל, גבינת ישראל".

ז. **בני הקהילה מכניסי האורחים**, רבים מבני הקהילות מזמנים את אחיהם שנקלעו למקום מגוריהם לשהות ולסעוד בביתם. מו"ר מרן הגאב"ד שליט"א כתב בספר תורת הדרך (פרק י"ט ד') כשהמארח הוא ירא שמים אין צריך לשואלו על כשרות המאכלים, אבל בשלא ידוע או שמשער שיש למארחו חוסר ידיעה בעניני כשרות, יש לשואלו. עכ"ל.

בדרכים

א. **קפה המוגש בבתי קפה ובדרכים**, (קפה אספרסו, פילטר, וכדומה) - יש לבדוק שהקפה היוצא מהמכשיר להכנת הקפה, יוצא מצינור שאינו מוציא גם את החלב.

ב. כשנמצאים בדרך ומבקשים מים חמים כדי להכין אוכל (מנה חמה וכדומה) - אם המים מגיעים מקומקום רגיל, מותר לכתחילה להשתמש בהם. כאשר המים מגיעים ממכונה להכנת קפה, צריך לוודא שהמים אינם מגיעים מהצינור שזורם שם גם חלב.

ג. אין לאכול בשולחן אחד יחד עם הנהג הגוי וכדומה, בזמן שהוא אוכל מאכלות אסורות. ובשעת הצורך יאכלו על מפות נפרדות.

כשרות בבית המלון או בדירות שכורות

א. ברוב בתי המלון יש קומקום חשמלי, וישנם בתי מלון שיש גם כוסות חרסינה לקפה. בקומקום, מעיקר הדין מותר להשתמש לכתחילה. אבל יראי השם מקפידים למלא את הקומקום מים עד למעלה, ולהרתיח אותו כדי להכשירו.

כוסות חרסינה - לכתחילה ישתמש בכלי חד פעמי. כוסות החרסינה שנמצאים בחדר, בשעת הדחק ניתן להשתמש בהם [משום "סתם כלים אינם בני יומם"]

ב. שקיות קפה (רגיל, מגורען, ללא קפאין), סוכר, ותה ללא טעמים המונחים בחדר - מותרים לכתחילה.

יש לשים לב, לעתים נמצאות בחדר שקיות קפה שהן תערובת של קפה, אבקת חלב וסוכר, ואין להשתמש בהן. תה עם טעמים - אין להשתמש. מלבין קפה - אין להשתמש בו.

ג. ישנם בתי מלון שיש בהם מטבחון ולעיתים גם כלי אכילה. המטבחון טרף וכלי האכילה טרפים.

ד. שימוש בכרים - חייבים לכסות את הכיריים עם נייר כסף.

ה. כיריים אינדוקציה - ניתן להפריד עם נייר אפיה וכדומה, ולהשתמש. ו. תנורים - יש לשאול על כל תנור לגופו טרם השימוש.

ז. לכתחילה יכסה את משטחי העבודה והשולחן במלון ובדירת אירוח, טרם האכילה.

ח. שימוש קר (ולא חריף) בכלים שאינם כשרים, מותר באופן חד פעמי.

ט. אין להשתמש בכלים של גוי באופן קבוע גם כאשר נעשה שימוש קר. דין זה כולל גם שולחנות לא מכוסים, משטחי עבודה במטבח, וכיריים.

י. אם רוצים להכשיר את הכלים, יש להתייעץ עם מורה הוראה כיצד לעשות זאת.

יא. **חימום אוכל כשר** - ניתן לחמם אוכל מוכן בשתי אפשרויות: (א) חימום בכל תנור, כאשר האוכל סגור בשתי שכבות של נייר כסף או ניילון עמיד לחום גבוה. יש להקפיד שהסגירה תהיה מוחלטת. (ב) אפשרות נוספת היא לסגור פעמים בשקית ניילון סגירה הרמטית,

ולהכניס למיקרוגל במלון. ישנם בתי מלון, בעיקר בארה"ב, שבהם מצוי מיקרוגל בחדרים. כמו"כ תמיד ניתן לבקש ממטבח המלון שיעשו זאת עבורכם ויחממו את האוכל. אומנם, יש להקפיד להדגיש לפניהם שהאריזה חייבת להיות סגורה לגמרי. [אנשי המטבח מעוניינים לעשות חור בסגירה, מכיוון שלא רוצים שזה יתפוצץ בתוך המיקרוגל, ועל כן מחוררים את האריזה] וכן יש גם צורך להסביר להם שלא יחממו בחום גבוה מידי את האוכל הארוז.

כל זה בשימוש לא קבוע, אבל בשימוש קבוע, יש להכשיר את התנור/מיקרוגל וכדומה.

כלי בישול

א. אם קונה כלים חדשים לבשל חייב להכשיר ולטבול את הכלים.

ב. אם הגוי קונה לעצמו, לא חייב טבילה אבל יש להכשיר את הכלים.

ג. כיצד יכשיר אותם, ימלא מים חמים עד שפתם וייתן למים לגלוש לשולי הכלי.

ד. בשעת הצורך ניתן להשתמש בנייר כסף וכלים חד פעמים מאלומיניום, אף ללא כשרות.

באי"ה בהמשך השבוע, נכתוב כיצד נסתדר במלון או במקום
השהיה בחו"ל ביום שבת קודש